

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXVIII. — Izdan in razposlan dne 25. avgusta 1877.

77.

Ukaz ministerstva za deželno bran od 10. avgusta 1877, o izvršilnih določilih k §^{tu} 18. vojne postave.

Po §^{tu} 18 vojne postave od 5. decembra 1868 (drž. zak. št. 151) smejo taki izmed vojni dolžnosti podvrženih, ki sicer niso dobri za pravo vojaško službo, pa so vendar pripravi za druga vojnim namenom služeča, in njihovem navadnemu poklicu primerna opravila, ob vojski vzeti se za takšna opravila.

Pod vojno dolžnostjo stoječi té vrste so po §^{tu} 2, odstavku 3, poduka za izvršitev vojne postave dolžni opravljati gori omenjena opravila do izpolnjenega 32. leta svoje starosti ter naj se — brez ozira na njihovo domovinsko pristojnost — tam, kjer bivajo o času potrebe, v zadostitev tej dolžnosti jemljó.

V nadaljšno izvršitev §. 18 vojne postave razglašajo se naslednja z državnim vojnim ministerstvom dogovorjena določila:

1. Taki ljudje se uporabljajo v dopolnilnem okraji.

Zunaj mej tega ozemlja se rabijo samo pri opravilih, ki bodejo, kakor kaže, delj časa trpela (odstavek 7 a) in v ta namen, da se dopolni potrebno število, katerega ní moči pokriti v ónih mejah; a pri tem je ozir jemati na rodovinske razmere in narodno-gospodarstvene interese.

Rok, od katerega začensí je moči uporabljati §. 18 vojne postave, je prvi dan mobilizacije, ki ga ustanóví najvišje povelje mobilizacije.

2. Vojnim namenam služeča opravila, ki se prilegajo njihovemu grajan-skemu poklicu, dolžni so opravljati:

a) taki izmed podvrženih vojni postavi, — vštevši prvo letno vrsto, ki pride v tistém letu mobilizacije na stavo, — kateri so bili o zadnji pravilni stavi,

kamor so bili dolžni priti, djani v ta razred, da se ali nazaj dadó ali pa izbrišejo iz stavnega imenika, in sicer prvi z dolžnostjo, staviti se zopet v drugi, oziroma v tretji letni vrsti.

Nadomestni rezervniki, katere je ob vojski po sklepu stavne komisije izbrisati iz stanskega zapisnika nadomestne reserve; pod vojno dolžnostjo stoječi, kateri so odkazani v razvidnost deželni brambi in so izgubivši oprostilno ime, po stavni komisiji bili v ta razred djani, da se nazaj dadó ali izbrišejo; dalje taki vojni dolžnosti podvrženi, kateri so bili, predno so doslužili, zaradi nesposobnosti za vojaščino odpuščeni iz zaveze stojne armade, vojnega pomorstva ali deželne brambe;

- b) tisti, kateri pod veljavnostjo dotičnih postav in propisov, bivših pred razglasitvijo vojne postave, pri zadnji dopolnitvi armade, pri kateri so po svoji letni vrsti bili na stavo poklicani, a zaradi časne ali vedne nesposobnosti niso k vojakom bili odbrani, ali pa po redu letne vrste in žreba niso prišli na vrsto, a se po uporabi člena V postave od 5. decembra 1868 niso mogli privzeti za službo v armadi, vojnem pomorstvu ali v deželni brambi in niso še prestopili svojega 32. leta.

3. Opravi služočih vojnim namenom naj se sploh oprosté:

- a) Ti, kateri so v kakem izmed razmerov omenjenih v §^{ta} 17 vojne postave;
- b) državni in občinski uradniki, župani (občinski nadstojniki), potem tisti, ki imajo katero izmed zvanj ali poklicov, naštetih v §. 26 vojne postave;
- c) ti, katere je z ozirom na vojaško takso (§. 55 vojne postave) stavna (novopregledna) komisija spoznala za take, ki se nemorejo sami živiti, naposled
- b) bolniki, kateri z avtentičnim tudi po županu podpisanim pričalom kakega v javni zdravstveni službi nastavljenega zdravnika, ali kjer ní brž dobiti takega pričala, samo s pričalom občinskega predstojnika svojo nesposobnost za službo dokažejo.

4. Opravi vojnim namenom služočih, katera bi delj časa trpela, z unaj bivališča posebno, smejo se oprostiti:

- a) samostojni kmetovalci, in
- b) taki pod vojno dolžnostjo stoječi ljudje, kateri po rodovinskih posebnega ozira vrednih razmerih ne morejo biti iz doma, če se noče obstoj rodovine v nevarnost pripraviti.

5. V misel vzete vojni dolžnosti podvržene je k opravi vojnim namenom služočim načeloma privzemati tako, da se začenja z najmlajšo letno vrsto.

Ako se z manjša število takih oseb, odpuščajo naj se od najvišje letne vrste začenši nizdoli, iz teh opravi.

Kako se posamezni izmed podvrženih vojni dolžnosti v njihovih letnih in poklicnih razredih po vrsti jemljó k opravi, o tem določa žreb. Žrebuje naj se, ako treba, o času uporabe.

6. Pritožbe stranek zoper to, da se privzemajo k takim opravilom o slučajih v odstavkih 3 in 4 navedenih, naj se, pripravivši potrebne dokaze, v 24 urah podajó na zahtevajoče okrajno oblastvo, katero je po bivališči pristojno.

O takih pritožbah razsoja tak o j okrajno oblastvo bivališča.

Ako pa pritožba na podlogi §^{ta} 17 vojne postave zadeva kakega vojni dolžnosti podvrženega, ki biva v deželah ogerske krone, in je kje na ozemlji kronovin in dežel, v državnem zboru zastopanih, domovinsko pristojen, ali nasprotno, to gre pravica, o tem razsoditi, domovinsko pristojnim oblastvom, na katera naj se take pritožbe po zahtevajočem oblastvu napotujejo.

Pritožbe ali vzklice zoper zavračajoče razsodbe gori imenovanih okrajnih oblastev je v 24 urah najpozneje po prvi instanciiji vlagati pri političnem dežel- nem oblastvu, katero je nad zahtevajočim okrajnim oblastvom.

A taki vzklici nimajo odložne moči.

7. Osebe, ki so po §^{ta} 18 vojne postave dolžne opravljati opravila vojnim namenom služeča, moči je primorati da opravljajo :

- a) opravila njihovemu grajanskemu (domačemu) poklicu primerna pri armadi na polji, pri stalnih zavodih armade in deželne brambe, isto tako pri dopolnilnih krdelih armade in deželne brámbe, oziroma pri razvidnicah (eviden- cijah) deželne brambe ;
- b) v stiku z vojaškimi krdeli, katerim je namen, pripraviti vojskovališče, dotična opravila.

Dopolnilnim krdelom vojaških oddelkov, oziroma razvidnicam je take vojni dolžnosti podvržene pridajati samo po meri, kakor bi kje okolnosti posebno pripomoč rokodelcev zahtevale.

8. Zahtevati, da se jim pod vojno dolžnostjo stoječi ljudje dadó za taka opravila, in z njihovo uporabo razpolagati, imajo pravico :

- a) državno vojno ministerstvo ob mobilizaciji in vojski v ozemlji vse monar- hije ; a v delih spadajočih k vojskovališču samo do časa, ko začnó svoje poslovanje poveljništva pod c) navedena ;
- b) gledé deželne brambe ministerstvo za deželno bran ob mobilizaciji in vojski, a z enako utesnitvijo kakor pod a) ;
- c) vojno višje poveljništvo in poveljniki samostojno delujočih vojnih krdel, od prvega njihovega poslovanja počenši, v ozemlji pod njimi stoječih, k vojsko- vališču spadajočih ali pa njemu bližnjih vojaško-zemljiških okrajev ;
- d) glavna (vojaška) poveljništva v svojem uradnem ozemlji, po meri pravice, ka- tero jim je gledé razpolaganja državno vojno ministerstvo, oziroma kako pod c) imenovano poveljništvo izročilo ; isto tako poveljništva deželne brambe v svo- jem uradnem ozemlji, v mejah pravice, katera jim je od strani ministerstva za deželno bran, oziroma pod c) omenjenih poveljništev izročena ;

- e) poveljniki utrjenih mest, katerim sovražnik pretí, v njihovem okrožji (rayonu), brž ko se zaukaže, da naj se za vojsko pripravijo;
- f) ostala vojaška postajna (etapna) in trdnjav poveljništva, oziroma enakovrstna deželne brambe poveljništva v svojem uradnem okrožji, na podlogi in po meri dotičnega pooblastila od strani njihovih nadstojnih glavnih (vojaških), oziroma deželne brambe poveljništev.

9. Nabaviti in oddati je po §^u 18 vojne postave vojni službi podvržene takoj na zahtev oblastev in poveljništev v odstavku 8 imenovanih, in to:

- a) državnega vojnega ministerstva, — po ministerstvu za deželno bran;
- b) ministerstva za deželno bran, — po političnih deželnih oblastih (poglavarstvih);
- c) poveljništev v odstavku 8 c) in d) navedenih — po ministerstvu za deželno bran, po političnih deželnih oblastih — kedar je nevarnost v pomudi, neposrednje po političnih deželnih oblastvih, oziroma po okrajnih oblastvih ali po županih.

Poveljništva navedena v odstavku 8 e) in f) naj to zahtevo napotijo na politična deželna oblastva; o slučajih posebne nujnosti pa neposredno na okrajna oblastva ali na občinske župane.

Politična oblastva in občinski župani, na katere se obračajo take zahteve, dolžni so nemudoma jim ustreči.

Ako je te, ki so dolžni opravljati opravila vojnim namenom službeča rabiti v dopolnilnem okraji, v katerem bivajo o času potrebe, naj jih okrajna oblastva, katera imajo dolžnost pripraviti jih, ali taki župani (občinski nadstojniki) neposrednje izročé vojaškemu krdelu (deželne brambe krdelu) ali armadnemu (deželne brambe) zavodu, kjer jim je opravljati opravila, ter naj se tam, — brez jemanja v vojske (brez asentacije), — stavijo v erarno preskrbo.

V drugih slučajih jih oddajó okrajna oblastva in župani, ako kraj, kamor so namenjeni, ní bliže, pri tistem dopolnilnem okrajnem poveljništvu (oziroma tiste, ki se imajo pri deželni brambi rabiti, pri razvidnici deželne brambe), v katerega področje spada bivališče katerega izmed njih.

10. Dopolnilna okrajna preveljništva (deželne brambe razvidnice) imajo torej dolžnost, o privzemanji podvrženih vojni dolžnosti, o katerih se govóri, v opravila za vojne namene sodelávati s tem, da (in sicer razvidnice dogovorno s poveljništvu vojaških krdél, armade ali deželne brambe, stoječih v uradnem kraji ali blizo njega):

- a) politična oblastva, na zaprosnjo, podpirajo v dotičnih uradnih poslih, dajóč, kjer bode potrebna, asistencijo in
- b) posredujejo prevzemanje in odpošiljavanje tistih vojni dolžnosti podvrženih, kateri so namenjeni za opravila zunaj dopolnilnega okraja, kjer bivajo ob času potrebe.

11. Službo dolžni, kateri se po odstavku 10 b) dopolnilnemu okrajnemu poveljništvu ali deželne brambe razvidnici izročé, da se odpošljejo, naj se ondud kaj že o prevzetji — kakor že rečeno — brez jemanja med vojake — stavijo v erarno preskrbo.

12. Taki za opravila vojnim namenom služeča dostavljeni ne smejo samovoljno zapustiti odkazane jim službe in morajo opravila njihovemu grajanskemu poklicu primerna, kar najboljše mogoče rabeč svoje vednosti in spretnosti, opravljati. O tem je prihajajoče poučiti.

13. Taki izmed podvrženih vojni dolžnosti, dostavljeni pri dopolnilnih okrajnih poveljstvih (dežele brambe razvidnicah) prevzemajo se in odpošiljajo po načelih, ki so postavljena za vojake na stanovitnem dopustu (urlavbu) in za rezervnike (deželne bambovce).

14. Od dne dostave (prezentacije) do dne odpuščenja iz službe, dobivajo taki pod vojno dolžnostjo stoječi — po meri službe, v katero se porabijo, — vse pristojbine, kakor osebe v armadi, oziroma v deželni brambi, rabljene v službah, ki se za enake štejejo, po tisti pristojbinski stopi, na kateri je tist čas dotično krdelo, razvidnica ali zavod, kjer se v službo rabijo.

Ako se dostavijo pri dopolnilnem okrajnem poveljništvu (deželne brambe dopolnilnem krdelu), dobivajo taki vojni dolžnosti podvrženi do časa ko nastopijo svojo uporabo, pristojbine pešca o časa mira.

Ako so take osebe morebiti na višji zaukaz takoj o pozivu odmenjene za opravila na mestih plačanih vojakov, stopijo one tistega dne, ko nastopijo službo, oziroma ko odidejo v kraj, kjer jim je služba odločena, v dotične dejanstvene pristojbine.

Takim vojni dolžnosti podvrženim moči je, ako se rabijo za malo časa in sploh, kjer se po sodbi vojaškega (deželne brambe) oblastva koristno in dopustno zdi, mesto erarne obleke dovoliti vsakdanje odškodovanje v petkrat tolikem znesku, kolikor znaša pavšal za obrabo monture in, ako treba, delovito pripomoč s posameznimi vrstami obleke.

15. Ko izstopijo iz službe, naj se taki izmed vojni dolžnosti podvrženih, kateri se porabljajo v dopolnilnem okraji svojega prejšnjega bivališča, neposrednje odpusté.

Nasproti naj se óni, ki so se porabljali zunaj dopolnilnega okraja njihovega prejšnjega bivališča, ako želé, transportnim pôtém odpošljejo onemu dopolnilnemu okrajnemu oblastvu (oni deželne brambe razvidnici), kjer so bili dostavljeni (odstavek 10).

Na kako drugo nego na rečeno poveljništvo (razvidnico) smejo se po transportu pošiljati samo tedaj, ako od tod ne izvirajo večji troški na račun vojaške blagajnice.

Horst s. r.

